

VERN OM LIVET

Nr. 3 2017

*Fristed og støtte til
unge mødre...8*

*Et folkemord på
indiske jenter...12*

*Kjemper for
samvittigheten...16*

EN FRONTSOLDAT FOR MENNESKEVERDET

*Liv Kjersti Skjeggstad Thoresen
(1962-2017)*

Menneskeverd er Norges eneste livsvern-organisasjon og jobber for å fremme livsrett, likeverd og livshjelp. Vi vil synliggjøre verdien av ethvert menneskeliv. Fra før vi er født, ved nedsatt funksjonsevne og ved livets avslutning.

Menneskeverd har to hovedroller: For det første vil vi gjennom aktiv formidling bygge kunnskap og holdninger, og motivere til innsats for menneskeverdet. Dernest vil vi være et kompetansesenter for dem som søker informasjon om våre temaer.

Menneskeverd bygger sitt arbeid både på det kristne menneskesynet og på Lejeune-erklæringen som begge sier at alle menneskeliv er like mye verdt.

Synspunkt som kommer til uttrykk i Vern om livets artikler og reportasjer, står for forfatterens/ intervjuobjektets egen regning. Menneskeverds meninger kommer til uttrykk gjennom ledere og kommentarer skrevet av personer i Menneskeverds stab.

Vern om livet arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk.

FORTELL EN ANNEN HISTORIE

«Om det var hjertefeilen eller Downs syndrom jeg var mest redd for, vet jeg ikke», skriver Aftenposten-journalist Frøydis Braathen i en sterk og selvransakende tekst i A-magasinet 18. august. Braathen forteller om hvordan hun gråt inne hos overlegen da hun fikk beskjeden om at jenta hadde Downs syndrom, og om spørsmålene som trengte seg på etter at hun ble født: Ville den fine, nyfødte jenta få venner, eller ville hun møte rare blikk?

Kampen mot sorteringssamfunnet er det siste året igjen blitt tema i samfunnsdebatten. Den mye omtalte NIPT-testen, som ble godkjent av Bent Høie i mars dette året, vil mer presist enn tidligere avdekke arvelige tilstander som Downs syndrom (Trisomi 21). Samtidig meldte tidligere Dagbladet-kommentator Aksel Braanen Sterri seg med et sterkt forsvar for sortering av barn med Downs syndrom. Han har møtt massiv motstand mot påstanden om at mennesker med Downs syndrom ikke lever fullverdige liv.

Sterri argumenterer – med en viss rett – for at hans standpunkt er en naturlig forlengelse av abortlovens rett til senabort på såkalt eugenisk indikasjon (§2c). Og vi kan spørre oss: Hvorfor vekker det så stor harme at han forsvarer det som allerede er etablert praksis? Kommer det overraskende på oss at dette faktisk er prisen for dagens abortlov? En lovgivning som gir rett til å sortere ut dem som er annerledes, bare fordi de er annerledes. Med stadig nye metoder for fosterdiagnostikk og etter hvert genredigering tidlig i fosterstadiet vil vi stå overfor stadig vanskeligere problemstillinger.

Hvordan skal vi som organisasjon og bevegelse møte disse utfordringene? Jeg tror på et bredt engasjement som inkluderer deltakelse i politisk debatt, tilretteleggelse for mennesker med ulike begrensninger, undervisning rettet mot ungdom og bedre informasjon til gravide. Men mest av alt tror jeg på å fortelle en annen historie om dem som er annerledes, slik Braathen gjør i A-magasinet: «Når jeg tenker tilbake på den perioden, skulle jeg ønske jeg kunne ha sett inn i fremtiden. Da ville jeg ha sett en utadvendt og sosial jente med knallblå øyne bak brilleglassene, som roper: 'Se på meg!'»

Det er disse fortellingene som kan snu vinden – fra sortering til likeverd.

Morten Dahle Stærk

Morten Dahle Stærk
Generalsekretær

INNHOOLD

- 7 **AKTUELT**
- 8 **FRISTED OG STØTTE TIL UNGE MØDRE**
- 12 **ET FOLKEMORD PÅ INDISKE JENTER**
- 14 **TVILLINGENE JENS OG INGRID**
- 16 **KJEMPER FOR SAMVITTIGHETEN**
- 18 **VI SOM IKKJE ER FLYKTNINGAR**
- 19 **MEDLEMSINFORMASJON**

**4 TALTE DE
STEMMELØSES SAK**

MENNESKEVERDS STAB

Daniel Joachim Kleiven
Informasjonsansvarlig

Maria Elisabeth Selbekk
Kommunikasjonsrådgiver

Susanne Ward Ådlandsvik
Informasjonskonsulent

Bjarne Fevang
Administrasjonsleder

Anette Stubseid Sørensen
Undervisningsansvarlig

Møyfrid Balsnes
Markedskonsulent

Anne Kari Sorknes
Administrasjonssekretær

Elisabeth Qvale Hovland
Undervisningskonsulent

TALTE DE STEMMELØSES SAK

31. juli i år døde Liv Kjersti Skjeggestad Thoresen etter lengre tids sykdom.

TEKST MARIA ELISABETH SELBEKK

Som generalsekretær for Menneskeverd i 13 år spilte hun en helt sentral rolle i å forme organisasjonen til det den er i dag. Med sin bakgrunn som sykepleier og jordmor hadde hun et unikt og hjertevarmt engasjement for de svakeste av oss, og hennes innsats for menneskets ukrenkelige verdi i norsk offentlighet var utrettelig.

En tydelig stemme

Liv Kjersti ble valgt inn i styret til Norsk Pro Vita i 2001, og var en sentral aktør da organisasjonen slo seg sammen med For Livsrett og Menneskeverd i 2002. I 2004 ble hun ansatt som generalsekretær, og har siden vært organisasjonens ansikt utad i samfunnsdebatten.

– Med klokskap, ydmykhet og en tydelig stemme har hun i disse tretten årene kjempet for at alle mennesker skal ha lik rett på livet, og talt de stemmeløses sak. Hun opparbeidet seg stor tillit blant mange samfunnsgrupper der hun representerte Menneskeverd, og hun er arkitekten bak den solide organisasjonen

som Menneskeverd er i dag. Hun tilførte også organisasjonen en viktig faglig tyngde gjennom sin erfaring som jordmor og som prosjektleder ved Oslo Universitetssykehus, sier Svein Granerud, styreleder i Menneskeverd.

Sterk og varm

– Liv Kjersti hadde et stort engasjement og en varme som berørte alle hun hadde kontakt med. Ikke minst bærer medarbeiderne i Menneskeverd på stor taknemlighet for hennes gode ledelse og varme tilstedeværelse. Hun hadde en unik evne til å tale og inspirere mennesker som lyttet til henne. Vi vil savne en sterk og varm kvinne som brant for det hun jobbet for, og som ga mye av seg selv til mennesker rundt seg. Det var alltid mye glede og latter rundt Liv Kjersti, og det vil vi for alltid minnes og bære med oss videre. Selv etter at sykdommen rammet, fulgte hun med på det som skjedde i bevegelsen, og var opptatt av at vi skulle finne gode løsninger, sier Granerud.

Liv Kjersti vil bli dypt savnet av staben i Menneskeverd.

**MED KLOKSKAP, YDMYKHET OG EN TYDELIG
STEMME HAR HUN I DISSE TRETEN ÅRENE
KJEMPET FOR AT ALLE MENNESKER SKAL HA
LIK RETT PÅ LIVET.**

Som ambassadør for Menneskeverd hadde jeg den glede

å samarbeide med Liv Kjersti. Hun hadde en personlighet som utstrålte varme og omsorg. Det var umulig ikke å bli glad i henne, både som menneske og fagperson. En viktig samfunnsstemme er borte. Hun hadde evnen til å være brobygger i krevende etiske og verdimessige dilemmaer som omhandler de aller mest skjøre og utsatte menneskene blant oss.

Geir Lippestad, tidligere ambassadør for Menneskeverd

Jeg kjenner på en dyp sorg og uendelig stor takk for alt Liv Kjersti har betydd for familien, meg selv og hele Norge. Hun møtte folk med respekt, kunnskap og varme, og fikk dem til å føle seg verdifulle. Hun knyttet kontakter og ble lyttet til langt inn i ulike regjeringer. I tillegg hadde hun en himmel over livet sitt som preget alt hun stod for og mente. Fotavtrykkene etter henne ser vi mange steder. Nå tror jeg hun ber oss løfte menneskeverdet.

Olaug Bollestad, 1. nestleder i Kristelig Folkeparti

Liv Kjersti Skjeggestad Thoresen var generalsekretær for Menneskeverd i 13 år. Mandag 31. juli døde hun, 55 år gammel.

FOTO ANDERS KJØNDAL

Liv Kjersti ble bare 55 år. Det er altfor ungt. Men egentlig var hun mye yngre. Ifølge henne selv var hun minst 10 år yngre – og vi (ansatte) fikk høre det dersom vi mot formodning skulle kalle henne «eldre». Hun sørget for å holde seg ung, og ansatte stort sett bare unge folk. Ofte damer i fruktbar alder. Det ble jo litt styrete etter hvert da alle skulle ut i mammaperm samtidig. Men sammen med «de unge» forble hun ung i både sinn og ytre. Da hun skulle ha nye solbriller, tok hun med seg fem par fra optikeren og kalte inn alle «de unge» på kontoret sitt. En etter én måtte vi stemme over hvilke solbriller hun kledde best.

Men det er også en grense for hvor ung man kan være når man har bikket 50 år. Liv Kjersti var for mange både et ansikt på og en stemme for barnet i mors mage. Men da hun engasjert poengterte for sin mann at «når andre ser meg, vil jeg at de skal tenke på fosteret», måtte Yngvar sette foten ned: «Jommen SÅ ung er du ikke, Liv Kjersti?!»

Det var mye latter og humor rundt Liv Kjersti – ja det var mye LIV. Og kanskje var det helt nødvendig når vi jobbet med de temaene vi gjør. Liv Kjersti mestret balansen mellom humor og alvor fantastisk bra, og hun hadde mange år igjen som pådriver for menneskeverdet. Vi føler oss tomme og fortvilet etter hennes bortgang, men vi må fortsette å rope enda høyere nå som en stor stemme har ropt for siste gang.

Helene Pederstad Øien, tidligere kollega i Menneskeverd

Jordmoren Liv Kjersti var selveste *Mor Menneskeverd* i Norge. Det er vanskelig å forstå at hun er borte: gode, sterke, kloke, klartenkte, klarttalende, engasjerte, flotte, varme Liv Kjersti som alltid inspirerte, oppmuntret og gav håp til alle som kjemper for å verne om menneskets ukrenkelige verdi.

Vi ble kjent da jeg intervjuet henne til studentmagasinet «Credo» i 2007, og vi holdt kontakten frem til hun døde. Liv Kjersti var en god råd-giver. Skrev jeg en kronikk eller et debattinnlegg om abort eller aktiv dødshjelp, hadde hun alltid noen gode innspill å komme med. I fjor sørget hun for at jeg kom inn i styret i Menneskeverd. Det vil jeg fortsette med å være – styremedlem i Menneskeverd. Kampen for det sårbare menneskelivet er nemlig den viktigste kampen som kjempes i Norge i dag. De minste blant oss, de yngste, de sykeste små, de eldste, de svakeste – de trenger oss. Liv Kjersti sluttet aldri å løfte fram at alle mennesker har samme verdi. Det arbeidet må vi fortsette med.

Ragnhild Helena Aadland Høen, styremedlem i Menneskeverd

Jeg ble kjent med Liv Kjersti på en reise på begynnelsen av 2000-tallet, da vi dro sammen til Kenya. Jeg ble kjent med den varme, fantastiske personen hun var, som hadde omtanke for andre, med et enormt sterkt verdiengasjement. Liv Kjersti løftet fram menneskeverdet, og gjorde det med både tydelighet og varme. Hun fikk frem at dersom vi ikke tar vare på menneskeverdet, vil det reelt sett være en trussel mot oss alle. Slik klarte hun å løfte viktige, men krevende etiske dilemmaer på en måte som skapte begeistring, varme og forståelse.

Hun var en viktig drivkraft i fornyelsen av organisasjonen Menneskeverd, med prisutdelinger og perspektiver, og hun var en av de fremste som løftet perspektivet på menneskeverd i dette årtusenet i Norge, på en måte som få andre kunne gjøre.

Det er veldig synd at hun gikk bort så altfor tidlig. Det å ha en sånn stemme som løfter frem de viktigste verdiene på den måten som hun gjorde det, er et dypt savn. I mitt arbeid vil jeg la Liv Kjersti være en inspirasjon til å ta hennes arv videre.

Knut Arild Hareide, leder i Kristelig Folkeparti

Det var så altfor tidlig at en fantastisk kvinne som Liv Kjersti gikk bort fra oss alle. Det er helt uvirkelig og så ufattelig trist. Jeg klarer ennå ikke å fatte at hun er borte. Hun var omsorgsfull, modig, sterk og utholdende – en skikkelig fighter for det hun trodde på. Jeg savner en god sjef, venn og et solid forbilde som betydde så mye for meg og for så mange. Hver gang hun kom inn på kontoret, hørte vi først hennes gode latter – deretter kom hun med et stort smil om munnen. Liv Kjersti hadde en spesiell optimisme over seg som smittet over på oss andre som jobbet sammen med henne. Hun hadde en unik evne til å heie frem andre og få hver enkelt til å tro at de var dyktige i sitt arbeid. Jeg er takknemlig for alle gode stunder med latter og latte, for det lærerike samarbeidet jeg fikk ha med henne, og for at jeg fikk jobbe tett ved hennes side i over fire år. Det var utrolig å være vitne til hennes «drive» og engasjement og hvordan hun evnet å få mennesker rundt seg til å tro på at de kunne utgjøre en forskjell. Det tar jeg med meg videre som en verdifull diamant.

Maria Victoria Kjølstad Aanje, tidligere kollega i Menneskeverd

Liv Kjersti S. Thoresen ledet Livsvernprisutdelingen i februar i år, da prisen gikk til Per Fugelli. Hun var sykmeldt på den tiden, men ville ikke gå glipp av anledningen til å hedre prisvinneren. Til venstre står helse- og omsorgsminister Bent Høie som overrakte prisen.

FOTO ANDERS KJØNDAAL

FOTO SUSANNE WARD ADLANDSVIK

Våren 2016 samlet Menneskeverd inn nærmere 20 000 underskrifter mot tvillingabort. Liv Kjersti S. Thoresen overleverte underskriftene til Kjersti Toppe og Olaug Bollestad i Stortingets helse- og omsorgskomiteé.

TAKK!

Menneskeverd takker for minnegaven som er gitt i forbindelse med Liv Kjerstis bortgang.

Familien ønsker å takke for all medfølelse, støtte og omsorg ved hennes sykdom og død.

NY SPILLEFILM

OM ABORT

Denne høsten går det tyske dramaet «24 uker» på norske kinoer. «24 uker» er en film som tar for seg svært aktuelle temaer som abort, Downs syndrom, sorteringssamfunn og spørsmålet om hva som er et verdig liv og ikke.

TEKST MARIA ELISABETH SELBEKK

«24 uker» skildrer hvordan standup-komikeren Astrid og hennes manager-kjæreste Markus håndterer beskjeden om at barnet de venter, ikke vil bli som alle andre barn. Godt ut i svangerskapet får de vite at barnet deres har Downs syndrom. Begge er innstilt på å beholde barnet, men når det oppstår ytterligere komplikasjoner i svangerskapets sjette måned, må paret plutselig håndtere meninger og forventninger fra både leger, venner og øvrig familie. Astrid og Markus blir plutselig stilt på valg som følge av sine egne og andres forventninger, og står nå overfor sitt livs vanskeligste avgjørelse. Fortjener ikke barnet en sjanse, eller er dette noe de som familie ikke vil klare å hankses med?

Filmen tar på ingen måte lett på utfordringene knyttet til det å vente et barn med spesielle behov, men tar for seg flere av problemstillingene foreldrene må hankses med. Den gir et nært og ærlig portrett av hvilke utfordringer som oppstår når det å vente et barn ikke blir slik man hadde sett for seg. Som kinopublikum glemmer man til tider at dette er et drama, for skildringene av personene i filmen er intime, ærlige og sårbare.

Filmen problematiserer flere av de holdningene paret møter og selv gir uttrykk for, og er en varm og sterkt engasjerende film om livets kontraster, sårbarhet og uforutsigbarhet. En ekstra dimensjon ved filmen er at flere av skuespillerne selv er ekte leger, og filmen inneholder bilder av fosteret i magen som for første gang er filmet i høy kinokvalitet. Filmen har fått 12-årsgrense på grunn av sin sterke skildring av abort-tematikken, som kan være vanskelig å håndtere for barn.

PODKAST FRA

MENNESKEVERD

Menneskeverd lanserer sin nye podkast «Menneskeverdig» denne høsten. Her møter vi mange interessante personer som snakker om temaer knyttet til menneskeverd.

I første episode møter vi Mari Storstein, dokumentarfilmskaper i «Novemberfilm». Hun er aktuell med en av høstens vakreste TV-serier, «Søsken», som sendes hver onsdag kl. 22.00 på TV2.

I podkasten forteller hun om sin vei til å bruke egen muskelsykdom for å bli en talentfull dokumentariskaper, serien «Søsken» og om sorteringssamfunnet. – Jeg er motstander av å bruke begrep som 'spesielle behov'. Våre behov er jo akkurat de samme som alle andres. Å bli sett. Å bli

FOTO FILMWEB

VIRKELIGHETSDEBATT PÅ LIV OG DØD

Menneskeverd og Oktober forlag inviterer til samtalekveld med Thorvald Steen.

Den internasjonalt anerkjente forfatteren, som har utkommet i 46 land med oversettelser til 27 språk, har nylig lansert sin ferskeste roman, «Det hvite badehuset», hvor han tar et oppgjør med sorteringssamfunnet. Romanen har fått strålende anmeldelser i flere store medier. Aftenposten skrev følgende: «Thorvald Steen omformer personlige erfaringer til skjønnlitteratur av høy kvalitet.»

Vi inviterer deg til en dyp og ærlig kveld med Thorvald Steen i samtale med forfatter Vigdis Hjorth. Her vil de snakke om boken, det gode samfunnet med plass til alle, og hvilke valg vi må ta sammen for at det skal være mulig. Det åpnes etter hvert for spørsmål fra salen.

Sted: Litteraturhuset, Wergeland (hovedsalen)

Tid: Tirsdag 10. oktober, kl. 19:00 - 20:30

Gratis inngang med lett bevertning. Husk å komme tidlig for å sikre deg plass.

Det vil bli anledning til å få kjøpt og signert boken etter arrangementet.

forstått. Å bli elsket. Å bli anerkjent. Behov for å realisere meg selv, og spise, drikke og alle de vanlige tingene.

På bildet ser vi informasjonsansvarlig Daniel Joachim Heggheim Kleiven i samtale med Mari Storstein. Episodene er tilgjengelige på iTunes og din foretrukne podkast-spiller. Du finner også podkasten på Menneskeverds facebookside.

Andre episode: Thorvald Steen. Tredje episode: Erik Lunde.

Fristed og støtte til unge mødre

Praktisk hjelp og omsorg fra gruppen «I mammas mage» bidro til at Lise og Synne fikk større trygghet i graviditeten og morsrollen.

TEKST OG FOTO SUSANNE WARD ÅDLANDSVIK

Vi sitter rundt kjøkkenbordet hjemme hos Irene Bjørkhaug på Jørpeland utenfor Stavanger. For noen år siden fikk Irene en drøm. En drøm om å hjelpe unge jenter som blir gravide, til å beholde barnet sitt.

Resultatet er blitt en gruppe som kaller seg «I mammas mage». De bidrar med praktisk hjelp til unge jenter som blir gravide. Det kan dreie seg om økonomisk støtte til babyutstyr, en samtalepartner eller en reservebestemor. I tillegg underviser de konfirmanter og andre ungdommer for å bevisstgjøre dem på verdien av et menneskeliv.

VI ER ET ALTFOR RIKT LAND TIL AT NOEN SKAL BEHØVE Å VELGE BORT BARNET SITT FORDI DE IKKE HAR ØKONOMI TIL Å BÆRE DET FREM.

Irene Bjørkhaug, initiativtaker til «I mammas mage»

Mot til å beholde barnet

Rundt bordet denne formiddagen sitter to jenter som bestemte seg for å bære fram barnet sitt og som har fått støtte, hjelp og omsorg fra Irene og resten av gjengen i «I mammas mage». Den ene er Lise, som ble gravid som 19-åring. En venninne av henne kontaktet «I mammas mage». Hun hadde selv fått støtte av gruppen til å bære fram barnet sitt, og håpet at de kunne hjelpe Lise også. Irene tok kontakt med Lise og

avtalte et møte på kafé.

– Jeg gruet meg på forhånd, men ble positivt overrasket, forteller Lise. – Jeg ble møtt med at jeg var god nok. Ingenting av det jeg fortalte fra livet mitt sjokkerte eller skjøv Irene vekk. Hun ga meg trygghet i det valget jeg hadde tatt om å beholde barnet mitt, og tro på at jeg kunne klare det, forteller hun.

Etter samtalen ble Lise med Irene hjem for å hente babyutstyr. Hun fikk også økonomisk hjelp til å kjøpe inn andre ting hun trengte, og i tillegg takket hun ja til en reservebestemor som heter Brit Valheim.

– Det er fantastisk å få barn – men det er ganske slitsomt også. Det er når barnet er født at arbeidet begynner, og da er det ekstra viktig at jentene får den hjelpen og støtten de trenger, sier Brit.

Hun var med Lise på ultralyd, de har handlet babyutstyr sammen, og etter at Lea Cornelia ble født for noen uker siden, er Brit en reservebestemor for henne og en som heier på og støtter Lise.

– Lise og jeg fant tonen med en gang, og det er flott å få være med å bidra på denne måten. Jeg er blitt så glad i Lise, forteller Brit.

Trygg havn

Noen ganger kommer Lise og Lea Cornelia hjem til Brit bare for å slappe av på sofaen og se på TV-serier sammen.

– Det er akkurat sånn jeg drømte

– Vi har lyst til å løfte frem de jentene som velger å bære fram barnet sitt til tross for at det er mange utfordringer og vanskeligheter, sier gruppen «I mammas mage». Her sammen med reservebestemor Brit og de nybakte mødrene Lise og Synne med babyene Lea Cornelia og Dennis.

DET ER NÅR BARNET ER FØDT AT ARBEIDET BEGYNNER, OG DA ER DET EKSTRA VIKTIG AT JENTENE FÅR DEN HJELPEN OG STØTTEN DE TRENGER.

Brit Valheim, reservebestemor

om at en reservebestemor skulle fungere. Som et fristed og en trygg havn hvor både mamma og baby kan komme og få hjelp og støtte når det trengs, sier Irene.

Brit har tre voksne barn som bor i Oslo, og hun venter sitt første barnebarn i høst.

– Jeg får øvet meg litt nå, sier Brit. Hun understreker at det å være reservebestemor ikke er noe hun gjør for å dekke sine egne behov.

– Det er for Lises skyld, og jeg stiller opp når hun trenger det og jeg kan. Og det er hun som bestemmer hvor lenge hun vil ha kontakt med meg. Min oppgave er å gi Lise trygghet i morsrollen.

– Brit forteller om sine egne erfaringer og sier at det er helt vanlig å føle seg sliten og lei når ungen skriker og alt er kaos, forteller Lise.

– Vi sier ikke at det å bli mamma er bare idyll. Livet blir snudd opp-ned når du får barn, og når man attpåtil er alene om ansvaret, trenger man ekstra mye støtte, sier Irene.

Armkrok i stedet for pekefinger

Den andre nybakte mamma'n som er hjemme hos Irene i dag, er Synne. Lille Dennis ble født to dager før Lea Cornelia. Nå trenger han ny bleie, og Synne legger ham oppå stellematten på sofaen. Da hun ble gravid som 17-åring, fikk hun høre om «I mammass mage» både hos legen og hos helsesøster på skolen. Hun tok kontakt og møtte Irene på kafé. Da var hun 11 uker på vei og ville finne ut hva denne gruppen kunne hjelpe henne med.

«Jeg skal alltid klare å ta vare på et barn, men jeg har ikke penger til det», sa Synne den gangen. Verken hun eller kjæresten hadde jobb, og engangstønaden ville ikke strekke til. Irene forsikret henne om at de ville hjelpe dem med det de trengte.

– Da ble jeg roligere, forteller Synne.

– Vi er et altfor rikt land til at noen skal behøve å velge bort barnet sitt fordi de

ikke har økonomi til å bære det frem, sier Irene.

Det første møtet med jentene handler om å finne ut hvilke behov de har.

– Vi spør dem hva de gruer seg til, hva de bekymrer seg for, og hva som er grunnen til at de eventuelt tenker på abort, forteller Irene.

Hun understreker at de ikke legger noe press på jentene de snakker med, men lar dem få vite at hvis det er noe de trenger hjelp til, så får de det.

– Vi ønsker å være som en armkrok i stedet for å komme med pekefingeren, og det tror jeg at jentene vi er i kontakt med merker. Vi er på deres side, og vi ønsker bare å hjelpe dem til å se at det fins muligheter selv om alt ser mørkt ut, sier Irene.

Et varmt hjerte for barnet

I tillegg til Irene er det fire andre som er med i «I mammass mage». To av dem er her i dag. Det er Kari Jøssang, som er jordmor, og Bernt Magnar Ravnås, som er eneste hane i kurven. Felles for alle i gruppen er at de har et varmt hjerte for barnet i mammass mage.

– Jeg er jo eneste mannen i gruppen, og har av og til lurt på hva jeg gjør i denne dame-gjengen. Men jeg har en funksjon som kommer til nytte, ikke minst når det gjelder praktiske oppgaver. Vi er opptatt av en positiv vinkling – en «Ja til livet»-holdning som understreker det

Både Lise og Synne fikk økonomisk støtte til å kjøpe babyutstyr fra «I mammass mage». Lea Cornelia og Dennis er født med to dagers mellomrom.

JEG HADDE SLITT HEFTIG UTEN BRIT.

Lise, nybakt mamma til Lea Cornelia

– Det er fint å snakke med Brit og høre at det er helt normalt å føle seg sliten og lei når ungen skriker og alt er kaos, sier Lise. Bak henne blir datteren Lea Cornelia godt ivaretatt av reservebestemor Brit Valheim. Ved siden av sitter Irene Bjørkhaug.

lille barnets uendelige verdi. Jenter som blir uplanlagt gravide, står overfor et vanskelig valg, og det oppleves meningsfullt å stille opp med støtte og hjelp i denne situasjonen, sier Bernt Magnar.

– Det ligger en nøkkel i å få en trygghet og snakke med noen som har større livserfaring, sier Kari.

– Jeg hadde slitt heftig uten Brit, skyter Lise inn.

Gruppen drømmer om at det blir startet flere grupper i hele landet.

– Det er et enkelt konsept. Vi setter tanker ut i handling og håper flere får lyst til å kopiere dette, sier Bernt Magnar.

– Det er sikkert mange som står klare til å hjelpe og som gjerne vil bidra, men det må settes i system slik «I mammass mage» har gjort, sier Brit.

Ved hjelp av en håndfull faste givere og enkeltgaver har gruppen mulighet til å hjelpe de som trenger det. I tillegg får de stadig henvendelser fra enkeltpersoner som vil være reservebesteforeldre, sy dåpskjoler, være samtalepartnere eller bidra på andre måter.

– Vi har lyst til å løfte frem de jentene som velger å bære frem barnet sitt tross for at det er mange utfordringer og vanskeligheter. Det er vår måte å bidra til å senke aborttallene i landet vårt, sier Irene. ♦

» I MAMMAMAGE

«I mammass mage» er en liten gruppe frivillige engasjerte mennesker i Rogaland med et stort hjerte for barnet i mammass mage. Gruppen ønsker å være til hjelp for gravide som ikke vet om de skal fullføre svangerskapet eller ikke. De tilbyr både praktisk og økonomisk støtte. I tillegg underviser de konfirmanter og andre ungdommer, og følger undervisningsopplegget til Menneskeverd.

Les mer på www.imammasmage.no eller www.facebook.com/imammasmage

ET FOLKEMORD PÅ INDISKE JENTER

FOTO PIXABAY

Over 50 millioner jenter mangler i India, men vi ser likevel få paroler om dette i 8. mars-tog. Ny teknologi har gjort det lettere for foreldre å fjerne uønskede døtre.

TEKST DANIEL JOACHIM HEGGHEIM KLEIVEN

I 1985 innførte den amerikanske feministen Mary Anne Warren begrepet «Gendercide» for å karakterisere den systematiske sorteringen av jenter i mange land som et folkemord. Med litt bakgrunnskunnskap gir denne analogien enda bedre mening. Da juristen Raphael Lemkin introduserte uttrykket «folkemord» under andre verdenskrig, levde han som polsk jøde under Holocaust, en systematisk utryddelse av jøder. For Lemkin var det et folkemord å myrde mennesker, bare på grunnlag av hvem de var, uavhengig av om de da var jøder eller kvinner.

India er verdens farligste sted å være en jentebaby, skrev daværende reporter i Times of India, Rukmini Shrinivasan i 2012. Innenfor og utenfor

mors mage avsluttes jenters liv i store antall. En FN-rapport fra 2011 oppdaget at en indisk jente i alderen ett til fem år har 75 prosent høyere sannsynlighet for å dø enn en indisk gutt. Dette er den største kjønnsdifferansen i barnedødelighet for noe land i verden.

Historisk sett har det aldri vært enkelt å være kvinne i India. Kvinner har vært diskriminert i familieliv, arbeidsliv og i samfunnet. India er et fargesprakende lappeteppes av mennesker med ulike kulturer og etnisiteter. Den kjente kasteordningen, hvor samfunnet inndeles i kaster med forskjellig rang, har lenge vært en forsterkende kilde til diskriminering.

Mange foreldre i India ønsker seg guttebarn. Det finnes både økonomiske og sosiale årsaker til det. Den eldste

gutten forventes å ta seg av foreldrene i høy alder. En gutt er forventet å sikre en bedre pensjonisttilværelse enn en kvinne. Når kvinner gifter seg, forventes brudens familie å betale en stor sum til brudgommens familie. Bruden blir dessuten etter bryllupet en del av kasten til brudgommen, som kan være en bitter mynt å svelge for brudens foreldre. Når foreldrene dermed sitter med en jente i hendene etter fødselen, er skuffelsen ofte stor, og jenta kan i verste fall bli satt vekk for å dø i stillhet.

Uønsket i samfunnet

«Hver region har sine egne tradisjoner for hvordan jentebarn skal drepes. Noen steder druknes barnet i en bøtte med melk, andre steder blir barnet gitt store mengder salt eller begravet levende. Det forekommer også at barna

blir påført lungebetennelse og diaré for å få dødsfallet til å virke naturlig. Det er ikke bare de første timene og dagene etter fødselen som er farlig for jentene. Jenter under fem år har veldig høy dødelighet. De ammes kortere enn guttene og gis ikke nok mat. De vaksineres ikke og får ikke medisiner hvis de blir syke. Det er drap gjennom neglisjering.»

Erik Lunde beskriver praksisen slik i sin rykende ferske bok *Uønsket* (Vårt Land Forlag 2017). Boken tar for seg åtte eksempler på hvordan menneskeverdet trues i vår tid, og indiske jenter skildres hyppig som eksempel på flere av disse.

Selv om selektiv abort, spedbarnsdrap og grov mishandling av jenter og kvinner finner sted i mesteparten av landet, finnes det enkelte lokalområder hvor det knapt fødes jenter lenger. Hele regioner har ikke sett bryllupsparader marsjerende gjennom gata på flere år, fordi det ikke lengre finnes noen single kvinner i gifteklar alder. Å forbli ugift i høyere alder er skambelagt i India. Med knapphet på kvinner utbres en praksis av at flere menn må dele på en kvinne. Noen ganger hele flokker med brødre.

Mer effektiv sortering

Man ville kanskje forvente at etter hvert som Indias økonomiske vekst tiltar, ville denne barbariske praksisen avta, som ofte drives frem av fattigdom og desperasjon. Men med fremveksten av ny og mer tilgjengelig teknologi, har det stikk motsatte skjedd. Ultralyd gjør at fosterets kjønn kan avsløres på et tidlig stadium, og gjør avgjørelsen om å avslutte livet enklere for mange, selv i velstående familier. På samme måte som ny teknologi gjør nordmenn i bedre stand til å oppdage og sortere vekk barn med Downs syndrom, skjer det samme med jenter i India. Det er derfor liten grunn til å tro at praksisen vil stoppe, dersom ikke verdenssamfunnet sier tydeligere fra.

Det er i utgangspunktet ulovlig å bruke ultralyd for å finne ut barnets kjønn i India, men det er likevel en utstrakt og velkjent praksis. Lunde beskriver hvordan leger til og med har utviklet sitt eget kodespråk for å unngå å bli oppdaget av myndighetene. Etter undersøkelsen kan legen anbefale mannen «ta med kona på en ferietur til Rajasthan». Rajasthan er kjent som «den

Det finnes lokalområder i India hvor det knapt fødes jenter lenger.

FOTO PEXELS

DET ER I UTGANGSPUNKTET
ULOVLIG Å BRUKE ULTRALYD FOR
Å FINNE UT BARNETS KJØNN I INDIA,
MEN DET ER LIKEVEL EN UTSTRAKT
OG VELKJENT PRAKSIS.

blå byen», og kommuniserer at barnet i magen er en gutt. Hvis legen derimot anbefaler å «ta henne med til Jaipur», er Jaipur kjent som den «rosa byen». Foreldrene forstår dermed at det er en jente, hvor legen gir et tydelig hint om at abort er en tilgjengelig mulighet.

Fra naturens side fødes det omtrent 5-6 prosent flere gutter enn jenter. Kortere forventet levetid og økt risiko tenderer mot å jevne ut kjønnsbalansen etter hvert som årene går. En indisk befolkningsundersøkelse fra 2011 viste derimot at kjønnsbalansen var på et historisk lavmål, med bare 914 jentebarn per 1.000 guttebarn. Det tallet var en kraftig nedgang fra 927 i 2001, og viser mest sannsynlig en skremmende utvikling.

Aktivister ønsker forandring

Rita Banerji tilhører en ny generasjon indiske aktivister som ønsker å gjøre opprør mot denne utviklingen. Hun står bak «50 Million Missing Campaign», og beskriver sitt opprør: – Jeg er indisk kvinne, og landet mitt forteller meg: «Vi tar livet av din sort i milliontall, som fluer. Du er ikke menneskelig. Du er ingenting. 20 prosent av kvinner har blitt utryddet fra befolkningen. Det må folk få høre om. Dette er uten paralleller i menneskehetens historie. Kina er det andre landet med «Gendercide», men det som gjør India langt verre enn Kina, er apatien til de indiske myndighetene.

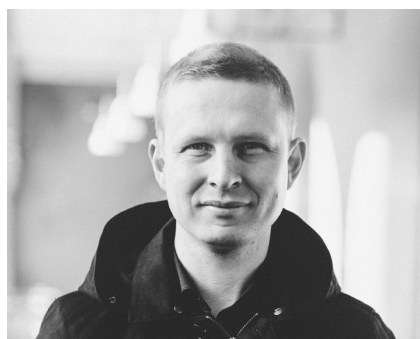
Erik Lunde konstaterer at det er mange som stiller seg spørsmålet

At 200 millioner kvinner mangler i befolkningen, ignoreres i stor grad av de fleste kvinnesaksforkjempere.

En FN-rapport fra 2011 oppdaget at en indisk jente i alderen ett til fem år har 75 prosent høyere sannsynlighet for å dø enn en indisk gutt.

om hvordan dette kunne skje rett foran øynene våre.

– Det er trolig 200 millioner kvinner som mangler på verdensbasis. Det skyldes at kvinner mange steder anses for å ha lavere status. I India er feminist-aktivistene frustrerte over at det er få som bryr seg om dem utenfor India. De opplever at det er mange som ikke tør å ta tak i disse temaene, fordi de også berører andre følsomme temaer, slik som abort.

Debatt forbi skillelinjer

Lunde tror at vi må ut av skyttergravene og samarbeide på tvers av uenigheter, om vi noensinne skal klare å løfte debatten om sortering.

– Det som var interessant for meg i India, var at jeg møtte klassiske livsvernere, som jobbet for å beskytte det ufødte livet, og moderne feminister, som arbeidet for selvbestemt abort. Men det de var enige om, var at det måtte bli forbudt å selektere på grunnlag av kjønn. Om man ikke klarte å gjøre noe med denne sorteringen, ville man heller ikke klare å bedre kvinners situasjon i India.

– Det gjorde inntrykk på meg. I den norske debatten om sortering går folk ned i skyttergravene så snart den kommer opp. Det påligger kanskje et ansvar på begge sider for det. Men jeg synes det er underlig at det mest kraftige uttrykket på kvinners undertrykkelse verden i dag, at 200 millioner kvinner mangler i befolkningen, ignoreres i så stor grad av de fleste kvinnesaksforkjempere i dag.

I mellomtiden har de fleste av oss vært uvitende om, eller betraktet den indiske situasjonen i stillhet. Kanskje vi kan håpe på en oppblomstring av plakater og paroler for de indiske jentene på neste kvinnedag? ♦

Hør Erik Lunde (bildet) i tredje episode av Menneskeverds nye podkast: Menneskeverdige.

Tilgjengelig på iTunes og våre nettsider.

Uønsket, boken til Erik Lunde, er tilgjengelig både på nett og i de fleste bokhandler.

TVILLINGENE

Ingrid og Jens

– At abortgrensen er satt til 22 uker hvis du får vite at barnet ditt har Downs syndrom, er en degradering av menneskeverdet til min datter, sier Hilde Egeland Meyer. For syv år siden ble hun mamma til tvillingene Ingrid og Jens.

TEKST SUSANNE WARD ÅDLANDSVIK FOTO FABEL MEDIA

Det var et spesielt svangerskap, for vi visste at Ingrid sannsynligvis hadde Downs syndrom, forteller Hilde.

Hun søkte informasjon på internett, men der fant hun ikke så mye annet enn en endeløs rekke problemer og helseutfordringer knyttet til diagnosen.

– Det førte til at jeg gikk og grudde meg til en haug med vonde ting som aldri slo til, forteller hun.

Senket skuldrene

Da hun fikk tvillingene i armene sine for første gang, var gleden blandet med mye usikkerhet og en del frykt. Etter hvert kunne de som foreldre senke skuldrene, og fokuset på Downs syndrom ble mindre.

– Det var Jens og Ingrid. Som alle andre barn er de en stor gave, forteller hun.

Barn gir bekymringer – uansett

Ektemannen John Trygve Meyer opplever det på samme måte. – Jeg tenker ikke at det er noe ekstra spesielt å være foreldre til Ingrid og Jens. Det er få barn som er «vanlige». Alle har sitt, og man kan jo bare garantere at får man barn, så blir det bekymringer, sier han.

– Det som ødelegger for mange, er en tanke om at man skal være en «facebook»-familie, alt skal være «perfekt» – hva nå det måtte være – og at Downs syndrom ikke

Ingrid strekker seg mot å gjøre det samme som tvillingbroren Jens.

passer inn i det bildet. Noen har litt utstående tenner, Ingrid har Downs syndrom. Hva så? Folk trenger ikke å være så redde for det. Ingrid er herlig fordomsfri, åpen, sosial og positiv, og hun har et godt liv. En venn av oss sa en gang at hun er født uten en skjult agenda. Det er en voldsom berikelse for oss å ha et barn med Downs syndrom, sier Hilde.

Tette bånd

Hun beskriver tvillingene som veldig forskjellige.

– Det er tette bånd mellom dem, og de er veldig glad i hverandre. Men Ingrid er minst like knyttet til storebroren sin, Trygve, som er to år eldre. Hun ser veldig opp til begge brødrene sine og strekker seg mot å gjøre det samme som de gjør. Vi er en ganske vanlig familie som har fått et kromosom ekstra som gir oss mye positivt, avslutter Hilde Egeland Meyer. ♦

**INGRID ER HERLIG FORDOMSFRI.
ÅPEN, SOSIAL OG POSITIV.
OG HUN HAR ET GODT LIV.**

Hilde Egeland Meyer

KJEMPER FOR SAMVITTIGHETEN

Lege Katarzyna Jachimowicz fikk sparken da hun ville reservere seg mot innsetting av kobberspiral. I høst møter hun kommunen i Agder lagmannsrett.

TEKST INGJERD VÅGE

Jeg er overbevist om at det er en menneskerett å kunne reservere seg. Norge respekterer ikke denne menneskerettigheten. Det vil jeg bevise i Lagmannsretten og om nødvendig ta saken helt til Menneskerettsdomstolen i Strasbourg, sier Katarzyna Jachimowicz.

Muntlig avtale

Jachimowicz jobbet tidligere som fastlege i Sauherad kommune. Da hun begynte i jobben, hadde hun en muntlig avtale om at hun kunne reservere seg mot å henvise til abort og å sette inn abortvirkende spiral. Våren 2014 ble den blåblå regjeringen enige med KrF om at fastleger ikke lenger skulle henvise til abort. Samtidig ble det satt en stopper for at leger kunne reservere seg mot å sette inn spiral.

I januar 2015 fikk Jachimowicz derfor et brev fra Helsedirektoratet i posten med beskjed om at hun ikke kunne reservere seg. Senere kom et varsel fra kommunen om oppsigelse hvis hun fortsatt ikke ville sette inn spiral. – Jeg kan ikke utføre oppgaver som fører til abort. Det betyr at jeg ikke kan henvise til abort eller sette inn kobberspiral. For meg er dette et spørsmål om liv og død, det handler ikke om hva som helst, sier hun.

Pioner

Jachimowicz er opprinnelig fra Polen. Her giftet hun seg og fikk to barn. Hun valgte å bli lege fordi «hun ville hjelpe andre mennesker» og «gjøre noe konkret». – Alle som jobber i helsevesenet, må være glad i folk, sier hun. Selv kaller hun seg en pioner innen allmennmedisin. I Polen bygget Jachimowicz nemlig opp et eget legesenter som var ett av de første private allmennmedisinske legesentrene i byen hvor hun bodde.

Da ektemannen fikk jobb som radiolog i Norge, kom hele familien til Telemark i 2008.

Selv om flertallet mener noe er rett, blir det ikke mindre galt, sier Katarzyna Jachimowicz.

FOTO PRIVAT

Etter to år med norskkurs fikk hun selv jobb som fastlege i Sauherad.

Vil bevare samvittigheten

– Hvordan har du landet på reservasjonsstandpunktet ditt?

– I Polen setter ikke allmennleger inn spiral, så der var dette ikke noe problem. Ønsket mitt er å bevare min samvittighet. Jeg kan ikke gjøre noe som krenker livet på noen som helst måte – uansett metode. Kobberspiral er abortfremmende og kan fjerne spirende liv. Å være allmennlege innebærer å utføre mange ulike oppgaver. Jeg trodde jeg kunne bytte oppgaver med mine kollegaer, men det viste seg å være feil. Jeg var for optimistisk med tanke på norsk toleranse.

– Har du kompetanse til å sette inn spiral?

– Nei, jeg har ikke kompetanse. Jeg har ikke lært denne prosedyren på studiet mitt siden det ikke var obligatorisk og jeg mente det var moralsk problematisk. Jeg har derimot lært meg mange andre ferdigheter.

– Hadde det vært greit om du sa du ikke hadde kompetanse?

– Jeg reserverer meg, men i tillegg har jeg heller ikke kompetansen som skal til for å sette inn en spiral. Det er med andre ord ikke forsvarlig, fordi dette er en prosedyre hvor man trenger erfaring. Om jeg skulle fortsatt som fastlege, måtte jeg forpliktet meg til nødvendig opplæring, sier Jachimowicz og fortsetter:

– Det ble ikke kartlagt hvilke leger som kunne sette inn spiral eller ikke, men hvem som reserverte seg. Det opplever jeg som urettferdig. Kvinner får ikke bedre prevensjonsoppfølging i kommunen av å sparke leger som reserverer seg.

Sjelden spiralinnsetting

Jachimowicz understreker også at kompetanse forutsetter nødvendig praksis. Hun mener det i dag ikke er nok pasienter i Sauherad til å skaffe seg en slik kompetanse. I 2014 var det ca 20 000 konsultasjoner for fastlegene i Bø kommune i Telemark. 11 av disse var spiralinnsetting, forklarer Jachimowicz.

– Hva tenker du om de tallene?

– Det sier noe om hva allmennmedisin er. Det er et bredt fag, og spiralinnsetting er

EN FASTLEGE MÅ HA ULIKE FERDIGHETER, SÅ MANGE FERDIGHETER AT DET IKKE ER MULIG AT ALLE SKAL KUNNE ALT.

Katarzyna Jachimowicz

en marginal del av jobben. Pasienter kommer med svært mange ulike plager i hele kroppen. En fastlege må derfor ha ulike ferdigheter, så mange ferdigheter at det ikke er mulig at alle skal kunne alt.

– Hva er samvittighetsfrihet for deg?

– Jeg tror alle skulle ha lov til å leve og jobbe i takt med sin samvittighet i spørsmål som omhandler liv og død. Hvis vi betrakter jobben som en plass hvor en bare tjener penger og utfører det man er pålagt, har vi et mekanisk forhold til jobben. Jeg har derimot lært at jobben er et kall, en livsoppgave hvor jeg viser omsorg og kjærlighet. Ut fra mitt kristne livssyn kan jeg ikke utføre oppgaver som strider mot min tro. Jeg kan ikke vise folk kjærlighet og samtidig fornekte meg selv.

– Hvorfor er samvittighetsfrihet viktig i et samfunn?

– Samvittighetsfrihet er en slags moralsk ventil. En moralsk refleksjon over de oppgaver man utfører. Selv om flertallet mener noe er rett, blir det ikke mindre galt. Et eksempel er nazistenes eutanasi-program som innebar drap på handicappede mennesker.

– Vil du si Norge har samvittighetsfrihet i dag?

– Ikke i alle tilfeller. Ikke når samvittighetsfrihet oppleves som en trussel mot flertallets grunnleggende verdier eller fordommer.

Om nødvendig til Strasbourg

Jachimowicz gikk i fjor til sak mot Sauherad kommune. Hun mente oppsigelsen brøt retten til samvittighetsfrihet, som er forankret i den europeiske menneskerettskonvensjonen. I erklæringens paragraf 9 heter det: «Enhver har rett til tankefrihet, samvittighetsfrihet og religionsfrihet».

Legen tapte imidlertid saken i Aust-Telemark tingrett, men har anket. 31. oktober til 2. november er det en ny rettsrunde i lagmannsretten. Om hun skulle tape igjen, men

klarer å samle inn penger, vil hun anke videre, hvis nødvendig helt til Menneskerettsdomstolen i Strasbourg.

Vil hjelpe andre leger

Men selv om hun skulle vinne saken, er det imidlertid ikke sikkert at hun kommer tilbake som fastlege. Jachimowicz er nemlig i gang med en ny utdanning; spesialisering i psykiatri ved sykehuset i Notodden.

– Mitt mål er ikke nødvendigvis å få tilbake jobben, det kan bli vanskelig med tanke på all den tiden som er gått siden oppsigelsen. Fastlegelisten jeg hadde, er uansett solgt til en annen lege. Jeg gjør dette for andre leger som er i samme situasjon. Jeg kjenner en lege som mistet turnusplassen sin fordi vedkommende ikke kunne reservere seg mot spiralinnsetting. Alle studenter må igjennom allmennlegepraksis. Dette skjer her og nå. Kristne leger blir sparket. Det er ikke riktig å bare gi opp, sier Jachimowicz. ♦

FAKTA

Katarzyna Jachimowicz jobbet i flere år som fastlege i Sauherad kommune, men fikk sparken i 2015 fordi hun av samvittighetsårsaker ikke ville sette inn kobberspiral.

Hun gikk til sak mot kommunen, men tapte i Aust-Telemark tingrett. I høst skal saken opp i Agder lagmannsrett.

VI SOM IKKJE ER FLYKTNINGAR

Gradering av menneskeverdet mellom flyktningar og oss andre viser kor langt sorteringssamfunnet har kome i å endre tankegangen vår.

Vi hugsar alle Aylan. Det er ikkje mogleg å gløyme det biletet. Bileta av den vesle guten som låg der på stranda i Tyrkia, livlaus, som om han sov. Han vart berre tre år gamal. Eg er småbarnsfar, og synet av den vesle, døde guten vekte ein harme i meg som ikkje ville stilne. Eg trur så mange vart opprørt fordi vi så tydeleg kunne sjå at den vesle guten var eit menneske. Då kom spørsmåla: Korleis kunne vi sitte stille og sjå på at menneske døydde på denne måten? Korleis kunne det rettferdiggerast? Kvifor opprørte ikkje det oss meir at små menneskeliv gjekk tapt framfor augo på oss?

Krenking av menneskeverdet

Krig er elendigheit. Krig er systematisk krenking av menneskeverdet. Det får fram det verste i oss menneske. Ikkje berre for dei stridande partane og dei som er direkte involvert i krigshandlingane, men også for oss som står på utsida og lurar på om vi skal hjelpe eller korleis vi skal hjelpe. Det er ikkje alltid vi klarar å halde retningssansen og sikre at menneskeverdet alltid skal vere rettesnora for politikken vi ønskjer å føre.

Erik Lunde skriv så treffande godt om dette i si nye bok *Uønsket. Mennesket i sorteringens tid*, der han skriv om korleis mange av stemmene i flyktningdebatten etter kvart gløymde at den handla om menneske. At flyktningane ikkje lenger var menneske. Som om flyktningar er noko abstrakt. Ein jobb. Ein ting. Noko utan det ukrenkelege menneskeverdet vi alle har.

Det handlar om menneskeliv

Lunde siterer Georges Bernanos som seier: «Det første tegnet på forråtnelse i et levende samfunn er at målet helliger midlene». Det oppsummerer ganske godt det forholdet eg sjølv har fått til flyktning-

AV EMIL ANDRÉ ERSTAD, RÅDGJEVAR I KRFS STORTINGSGRUPPE

debatten her heime. Den ser ut til å ha gløymt at det i bunn og grunn handlar om menneskeliv.

Det er lett å seie at vi ikkje må la kjenslene ta overhand i flyktningdebatten. At vi ikkje må vere naive. At vi ikkje må la enkelthistorier styre politikktutforminga. Som Lunde skriv: «Det er vel og bra med idealer om barmhjertighet og nestekjærlyhet, seier mange, men dette er dyder som det er best å følge på det personlige plan. Som samfunn må vi holde hodene kalde».

Feil perspektiv

Han skriv også at perspektivet ofte er feil, fordi det er stort sett våre konsekvensar det snakkast om, ikkje flyktningane sine konsekvensar. Det vert snakka om kva utgifter flyktningane vil skape for det norske samfunnet, for vår velferd, vår tryggleik og vår fred. Men kva med konsekvensane for flyktningane sine liv? Vi har lett for å tenke at sorteringssamfunnet handlar om nokon andre enn oss. At det handlar om dei med funksjonshemmingar og dei med psykiske utviklingshemmingar. Då gløymmer vi at sorteringssamfunnet gjer seg gjeldande med tenkinga si på ei rekke samfunnsfelt – slik vi ser eksempel på når flyktningar og vi andre blir behandla på heilt ulikt vis.

Ein må gjerne vere for ein streng flyktningpolitikk, men premisset må alltid vere at flyktningar er folk. Akkurat som oss. ♦

– Sorteringssamfunnet gjer seg gjeldande med tenkinga si på ei rekke samfunnsfelt – slik vi ser eksempel på når flyktningar og vi andre blir behandla på heilt ulikt vis, skriv Emil André Erstad i denne artikkelen.

ILLUSTRASJONSSTUDIO ISTOCK

OVER 400 NYE 21'ERE

I sommer har våre dyktige undervisningskonsulenter stått på stand under både Skjærgårds på Risøya og Ungdommens Landsmøte (UL) utenfor Stavanger. Her har Johanne Bruun Edvardsen og Elisabeth Hovland møtt ungdommer fra hele landet, og de er fornøyde med responsen de har fått.

– Det er gøy å stå på stand, for de unge viser interesse for sakene våre. I tillegg er det helt fantastisk å få tilbringe sommeren med herlige ungdommer, forteller Johanne og Elisabeth. De rapporterer om god stemning og mange gode samtaler.
– I tillegg fikk vi over 400 nye 21-ere, forteller de.

Du kan lese mer om 21-kampanjen på baksiden av denne utgaven av *Vern om Livet*.

Menneskeverds undervisningskonsulenter Johanne Bruun Edvardsen og Elisabeth Hovland sammen med Ole Håkon Reiersølmoen.

NYE ANSATTE I MENNESKEVERD

Ny generalsekretær

Vi ønsker Morten Dahle Stærk velkommen som generalsekretær i Menneskeverd i et ettårig engasjement. Morten kommer fra stillingen som salgs- og markedsleder i Lunde Forlag AS. Han har tidligere jobbet med innsamling og markedsføring av studier ved NLA Høgskolen, og med kommunikasjonsstrategien for den fusjonerte NLA Høgskolen.

I 1999 ble Stærk ansatt som ettåring i Norsk Pro Vita, som senere ble en del av Menneskeverd. Han ledet siden Menneskeverd sin ungdomsorganisasjon, UMAN (Ungdommens Menneskeverdallianse i Norge), i en periode etter dette. Han skrev masteravhandlingen sin om etikk, og gleder seg til å ta fatt på den nye oppgaven.

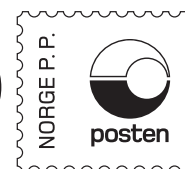
– Jeg gleder meg til å ta fatt på dette viktige arbeidet! Organisasjonen Menneskeverd viser at det går an å kombinere et prinsipielt syn på menneskelivets verdighet med en raus og åpen samtale om mange dilemmaer vi møter i samfunnet. Debatten om sorteringssamfunnet, og enkelte debattanters prinsipielle forsvar for sortering og rangering av menneskeliv, viser at vi trenger en tydelig stemme for et iboende menneskeverd som ikke avhenger av egenskaper. Her spiller Menneskeverd en nøkkelrolle.

Ny kommunikasjonsrådgiver

Vi ønsker også Maria Elisabeth Selbekk velkommen som kommunikasjonsrådgiver i 60 prosent stilling. Maria er lektorstudent på Universitetet i Oslo, og har jobbet som redaktør i Hermon Forlag.

– Jeg er utrolig stolt over å få jobbe i en så engasjerende organisasjon som Menneskeverd. Temaene livsrett, likeverd og livshjelp er saker som angår oss alle enten én eller flere ganger i livet. Menneskeverd er en organisasjon som treffer bredt, engasjerer mange og inkluderer alle, og nå, kanskje mer enn noen gang, trenger Norge en organisasjon som tør å stå opp for menneskeverdet. Jeg gleder meg til å ta fatt på arbeidet med å fronte verdiene våre i det offentlige rom og til å være med å påvirke flere til å stå opp for menneskeverdet i vår tid, sier hun.

Visste du at hjertet ditt slo etter **21** dager?

Visste du at mennesker med trisomi **21** (Downs syndrom) har et svakere rettsvern enn deg?

Visste du at det er reddet barn født i uke **21**?

Stå opp for livet – gi **21** kroner i måneden.
Send sms med kodeord «**21**» til 2160

*«Jeg er en 21-er fordi jeg vil støtte
Menneskeverds arbeid med å gi ufødte
barn et styrket rettsvern.»*

– Adrian (21)

#menneskeverd #21er

Menneskeverd